

ÄŒEJAJOVÄ%ÄŒEÄ•RY - ÄŒEAROVNÄ%ÄŒEÄJE

ÄŒterÄ½, 27 Ä™Ä-jen 2009

ÄŒEaj (z výslovnosti Ä•inského èŒEŒ - Ä•cha v mandarínském a kantonském dialektu; v dialektu min významného pÄ™ístavu Sia Ä•teno te - odtud pojmenování v nÄ› kterých jiných jazycích) je kulturní nápoj, pÄ™ipravovaný obvykle louhováním lístkÄ› rostliny Ä•ajovníku v horké vodÄ›.

Pro samotné lístky se také uÄ›ívá název Ä•aj... Potud teorie - a nyní záÄ›itky... NenávratnÄ› pryÄ• jsou Ä•asy mé Ä• nevinosti. Tehdy byl pro mÄ› Ä•aj jen pytlík s nÄ›Ä•ím, co se zalilo horkou vodou, nechalo chvíli (nÄ›kdy i trochu déle) stát, potom vytáhlo - opÄ›t pytlík, který zmÄ›nil barvu na nevábnÄ› hnÄ›dou. Do nálevu barvy do Ä•erna se naházelo nÄ›kolik kostek cukru, zakápló citrónem, zamíchalo lÄ›Ä•kou a pravý Ä•eský totalitní Ä•aj byl pÄ™ipraven. Mé Ä•ajové znalosti pÄ™ nevalnou rychlostí. Dlouho mi nebylo jasné, jakýÄ› je ten rozdíl mezi Ä•ajem zeleným, nebo Ä•erným a proÄ• Ä•aj ovocný vlas Ä›ádny Ä•aj není. Takové lahodnosti, jako je rooibos, oolong, mate, nebo yogi Ä•aj mi zÄ›stávaly dlouho nedostupné.

Nových znalostí se mi podař™ilo nabýt díky své práci. NejdÄ™ív jsme se já a Ä•aj nejistÄ› oÄ•uchávali, poté zaÄ•ala nejistÄ› se stávat jistou a teÄ•? No, rozhodnÄ› vím víc. RozhodnÄ› se zhruba orientuji v Ä•ajovém šálku, ale opravdu jen zhruba. Ono je to jako s vínem. ÄŒelovÄ›k musí hodnÄ› studovat, hodnÄ› se zajímat, Ä•íst, ale hlavnÄ› a pÄ™edevším h napít. NaštÄ›stí vám nehrozí alkoholové opojení, jako u jíÄ› zmiÄ›ovaného vína, ale pozor - po nÄ›kolika šálcích zeleného Ä•aje, se vám hlava také mÄ›Ä›e pÄ›knÄ› roztoÄ•it.

Jako spousta dobrého, Ä•ím byl svÄ›t obdarován, je i Ä•aj zrozencem náhody. Alespoň podle slavné Ä•ínské legendy. ÄŒEín císař™ Shennong, prÄ›kopník zemÄ›dÄ›lství a Ä•ínské medicíny, jednoho dne - zhruba kolem roku 2737 pÄ™ed Kristem - pop své oblíbené misky horkou vodu, kdyžÄ› se mu do ní, Ä•irou náhodou, z blízkého Ä•ajovníku sneslo pár lístkÄ›. Nejen Ä›e se horká voda zabarvila, ale císař™ byl po nÄ›kolika hltech pÄ™ijemnÄ› pÄ™ekvapen lahodnou chutí a posilujícími úÄ•inky. Dalš legenda Ä™íká, Ä›e bÄ›h zemÄ›dÄ›lství Ä›výkal listy, stébla a koÄ™eny rÄ›zných rostlin, aby objevil nové byliny s léÄ•ivými ú. Pokud se mu podař™ilo narazit na nÄ›jakou jedovatou, poÄ›výkal pro zmÄ›nu Ä•ajový lístek, který mu slouÄ›il jako protijed. vás ještÄ› jednu (i kdyžÄ› trochu nechutnou verzi) Ä•ajových zaÄ›átkÄ›. V této legendÄ› hraje prim tentokrát muÄ› jménem Bodhidharma, zakladatel Chan buddhismu, který po meditaci upadl do hlubokého spánku. Ten trval neuvÄ›Ä™itelných devÄ›t let. Poté, co se probрал a zjistil, jak dlouho si pospal, byl tak znechucen sám sebou, Ä›e si ve vzteku uÄ™ezal obÄ› oÄ•ní víÄ•ka. Ale to ještÄ› není všechno. VíÄ•ka upadla, zapustila koÄ™eny a Ä•ajovník byl na sv.

AÄ› uÄ› se tyto legendy zakládají na pravdÄ›, nebo ne, Ä•aj hraje jednu z nejdÄ›leÄ›itÄ›jších rolí v asijské kultuÄ™ bÄ›Ä›ný nápoj, lék a symbol typický pro danou Ä•ást svÄ›ta, a nejen pro ni. ÄŒEaj je v dnešní dobÄ› druhým nejrozšíÄ™enÄ›jším nápojem na zemi. Hned po vodÄ›, samozÄ™ejmÄ›.

Dobrý a kvalitní Ä•aj nám mÄ›Ä›e pomoci získat ztracenou rovnováhu, povzbudí nás, dodá nám energii a chuÄ› do Ä›ivota. Proto a dobÄ™e vám radím, zkuste pro jednu nechat pytlík (samozÄ™ejmÄ› Ä•ajový) pytlíkem. SeÄ›eÄ›te si nÄ›kde dobrý sy uÄ› Ä•erný nebo zelený, Ä•istý nebo ovonÄ›ný, prostÄ› dobrý Ä•aj. DobÄ™e si pÄ™eÄ›tÄ›te návod, neboÄ› špatnÄ› p je nejlepší za stálého míchání vylít do záchodové mísy. No, a pokud budete úspěššní, Ä•asem vám Ä•aj pÄ™iroste nejen k chuÄ›ovým buÄ›kám, ale i k srdci a nebude to uÄ› jen "cosi teplého ranního do Ä›aludku", popÄ™ípadÄ› d pÄ™ísada do rumu nebo slivovice, ale souÄ›ást vašeho Ä›ivota, váš dobrý pÄ™ítel, pomocník a lék.

"Ä•ajofilka Paula"(pÄ™íštÄ›) zajímavosti o jednotlivých Ä•ajích)